

ETTEKIRJUTUS-HOIATUS
isikuandmete kaitse asjas nr 2.1.-1/22/9

Ettekirjutuse tegija	Andmekaitse Inspeksioon
Ettekirjutuse tegemise aeg ja koht	26.04.2022, Tallinnas
Ettekirjutuse adressaat	Baltest Mööbel OÜ
isikuandmete töötleva	e-posti aadress: baltest@baltest.ee
Isikuandmete vastutav isik	töötleva juhatuse liige

Koopia kaebajale: XXX

RESOLUTSIOON

Isikuandmete kaitse seaduse § 56 lõike 1, lõike 2 punkti 8, § 58 lõike 1 ning isikuandmete kaitse üldmääruse (IKÜM) artikli 58 lõike 1 punkti a ning arvestades sama lõike punktiga e, teeb Andmekaitse Inspeksioon andmetöötlevale täitmiseks kohustusliku ettekirjutuse:

- 1. Vastata kaebaja IKÜM artikkel 15 alusel esitatud nõudele (koopia isikuandmetest ja selgitused andmete töötlemise kohta) edastades koopia vastusest info@aki.ee hiljemalt 16.05.2022. Kui andmetöötleva on vahepeal kaebajale juba nõuetekohaselt vastanud, siis alternatiivselt palume edastada sellest vastusest koopia.**
- 2. Avalikustada võrgulehel www.baltest.ee andmekaitsetingimused hiljemalt 02.06.2022 ja edastada inspeksioonile andmekaitsetingimuste avaldamise kohta täpne võrgulink.**
- 3. Esitada hiljemalt 16.05.2022 õigustatud huvi analüüs, mis lubab telefonikõnede salvestamise või kinnitada, et vastav tegevus on lõpetatud ja kõik salvestised kustutatud, kuniks nõuetekohane õigustatud huvi analüüs on läbi viidud. Kui andmetöötleva valib telefonikõnede salvestamise lõpetamise, siis tuleb kaebaja nõue teda puudutava salvestise väljastamise osas täita enne kõikide kõnesalvestiste kustutamist.**

Kaebaja IKÜM artikkel 15 alusel esitatud nõude täitmine näeb ette:

1. Esitada kaebajale koopia kõigist tema kohta töödeldavatest isikuandmetest.
2. IKÜM artikkel 15 lõike 1 kohaselt on isik küsinud ka lisateavet, mis osas palume vastata täpselt seaduses ettenähtud punktidele:
 - a) töötlemise eesmärk (töötlemise eesmärgid peavad olema seotud iga töötlemise õigusliku alusega ja palume esitada need võimalikult selgelt)
 - b) asjaomaste isikuandmete liigid (kui töötleva ei kategoriseeri isikuandmeid liikide kaupa ja on esitanud koopia kõikidest isikuandmetest, siis ei ole vaid IKÜM 15 nõude tarbeks vajalik hakata isikuandmeid liigitama)
 - c) vastuvõtjad või vastuvõtjate kategooriad, kellele isikuandmeid on avalikustatud või avalikustatakse, eelkõige kolmandates riikides olevad vastuvõtjad või rahvusvahelised organisatsioonid;
 - d) kui võimalik, siis kavandatud isikuandmete säilitamise ajavahemik või, kui see ei ole võimalik, sellise ajavahemiku määramise kriteeriumid;
 - e) teave õiguse kohta taotleda vastutavalt töötlevalt andmesubjekti puudutavate isikuandmete parandamist, kustutamist või töötlemise piiramist või esitada vastuväide sellisele isikuandmete töötlemisele;

- f) teave õiguse kohta esitada kaebus järelevalveasutusele;
- g) kui isikuandmeid ei koguta andmesubjektilt, siis olemasolev teave nende allika kohta;

VAIDLUSTAMISVIIDE

Käesoleva ettekirjutuse saab vaidlustada 30 päeva jooksul, esitades kas:

- haldusmenetluse seaduse kohase vaide Andmekaitse Inspeksioonile või
- halduskohtumenetluse seadustiku kohase kaebuse Tallinna Halduskohtusse (sel juhul ei saa enam samas asjas vaiet läbi vaadata).

Ettekirjutuse vaidlustamine ei peata selle täitmise kohustust ega täitmiseks vajalike abinõude rakendamist.

SUNNIRAHA HOIATUS

Kui ettekirjutus on jäetud määratud tähtjaks täitmata, määrab Andmekaitse Inspeksioon ettekirjutuse aadressaadile isikuandmete kaitse seaduse § 60 lõike 2 alusel:

sunniraha 2000 eurot iga ettekirjutuses täitmata jäetud punkti eest.

Sunniraha võib määrata korduvalt – kuni ettekirjutus on täidetud. Kui aadressaat ei tasu sunniraha, edastatakse see kohtutäiturile täitemenetluse alustamiseks. Sel juhul lisanduvad sunnirahale kohtutäituri tasu ja muud täitekulud.

VÄÄRTEOKARISTUSE HOIATUS

Isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 58 lõike 1 kohase ettekirjutuse täitmata jätmise eest võidakse alгатada väärteomenetlus isikuandmete kaitse seaduse § 70 tunnusel. Selle teo eest võidakse füüsilist isikut karistada rahatrahviga kuni 20 000 000 eurot ning juriidilist isikut võidakse karistada rahatrahviga kuni 20 000 000 eurot või kuni 4 protsenti tema eelmise majandusaasta ülemaailmsest aastasest kogukäibest, olenevalt sellest, kumb summa on suurem. Väärteo kohtuväline menetleja on Andmekaitse Inspeksioon.

FAKTILISED ASJAOLUD

03.01.2022 esitas Jekaterina Širokova inspeksioonile kaebuse, mille kohaselt ei ole oma IKÜM artikkel 15 alusel esitatud taotlusele andmetöötlejalt vastust saanud.

04.01.2022 edastas inspeksioon kaebaja taotluse vastamiseks aadressidel erkki@baltestfurniture.ee ja andreas@nunman.ee.

18.04.2022 esitas kaebaja inspeksioonile uue kaebuse, kus andis teada, et ei ole ka pärast seda andmetöötleja vastust saanud.

Inspeksioon saatis eelmise taotluse e-posti aadressile erkki@baltestfurniture.ee. Äriregistrist nähtub, et Baltest Mööbel OÜ kontaktaadress on baltest@baltest.ee, mis on läbi eesti.ee seotud aadressidega egne@baltestfurniture.ee, erkki@baltestfurniture.ee. Seega on pöördumine saadetud äriregistris avalikustatud aadressile.

E-posti teel saadetud järelepärimise osas märgime, et vastavalt haldusmenetluse seaduse § 27 lg 2 punktile 3 loetakse elektrooniliselt kättesaadavaks tehtud või edastatud dokument kättetoimetatuks, kui dokument või teade on edastatud äriühingu äriregistrisse kantud elektronposti aadressile. Käesolevaks ajaks ei ole Baltest Mööbel OÜ esindaja inspeksioonile teadaolevalt hoolimata inspeksiooni ettepanekust kaebajale vastanud.

Kui ettevõttel on probleeme määratud tähtjaks vastamisega, on ettevõttel võimalik järelevalveasutusele selgitada, millised objektiivsed asjaolud olid takistuseks. Lihtsalt vastatama jätmise aga ei ole aktsepteeritav. Eeltoodu põhjal ei jää inspeksioonil muud üle kui teha andmetöötlejale kohustuslik ettekirjutus, et ta kaebajale vastaks.

Küll aga on teema otseselt seotud üldise telefonikõnede salvestamise lubatavuse hindamisega (eeldab õigustatud huvi analüüsi) ja andmekaitsetingimuste üldsusele avalikustamisega, mistõttu on lisatud ettekirjutusse ka need kaks punkti. Kuna andmetöötaja ei ole neil teemadel eelnevalt saanud kasutada oma vastuväidete esitamise õigust, siis anname teada, et peatame vastuväidete esitamise korral ettekirjutuse täitmise tähtsajad nendes kahes punktis, ja anname vajadusel lisaselgitusi koos uue tähtsajaga.

ISIKUANDMETE TÖÖTLEJA SELETUS

Kaebuse kohaselt ei ole andmetöötaja vastust ega ka vastuväiteid esitanud.

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOONI PÕHJENDUSED

Vastavalt isikuandmete kaitse seaduse § 58 lõikele 1 ning isikuandmete kaitse üldmääruse artikkel 58 lõike 1 punktile a ning arvestades sama lõike punktiga e, on inspeksioonil õigus nõuda selgitusi ja muud teavet, sh järelevahtemenetluse läbiviimiseks vajalike dokumentide esitamist.

Andmesubjekti õigus tutvuda enda andmetega

Andmesubjektil on IKÜM artiklist 15 tulenev õigus tutvuda enda kohta kogutud isikuandmetega ja saada selgitusi töötlemise asjaolude kohta. See säte annab kaebajale õiguse nõuda **koopiat enda kohta käivatest isikuandmetest**. See ei tähenda automaatset õigust saada koopia konkreetsest dokumendist või antud juhul ka telefonisalvestisest. IKÜM artikkel 15 lõige 4 alusel keeldutakse koopia saamisest selles osas, mis kahjustab teiste isikute õigusi ja vabadusi. Seega võib andmetöötaja kinni katta või mitte väljastada osa, mis ei puuduta kaebajat.

Seega see on andmetöötaja enda valik, kas esitada isikule koopia algsest dokumendist (antud juhul ka helifailist) kattes vajadusel teisi isikuid kahjustava osa kinni või teha failist ainult kaebaja isikuandmete kohta väljavõte ja esitada sellest isikule koopia.

Selgitame, et töötlejal on kohustus isiku IKÜM artikkel 15 nõudele ühe kuu jooksul vastata ja sellele mitte vastamisega on andmetöötaja rikkunud vastamise kohustust. Samuti ei täitnud töötaja inspeksiooni täiendavat ettepanekut ja ei ole vastanud kaebajale ka seal antud tähtsaja jooksul.

Andmesubjektil on IKÜM artiklist 15 tulenev õigus tutvuda tema kohta kogutud isikuandmetega ja saada ka selgitusi töötlemise asjaolude kohta. Kaebaja on toonud välja, et lisaks koopia soovib ta saada ka enda andmete töötlemise kohta selgitusi, mistõttu on selgituste andmine lahutamatu nõude täitmise osa.

Telefonikõnede salvestamine

Telefonikõnede salvestamine saab toimuda vaid kas igakordselt isikuga taasesitamist võimaldavas vormis võetud vabatahtlikul nõusolekul või IKÜM artikkel 1 lõike 1 punkti f ehk õigustatud huvi alusel. Nõusoleku alusel salvestamist peame äärmiselt ebatõenäoliseks, sh võib tekkida kahtlusi, kas sellel alusel antud nõusolek on antud vabal tahtel. Seetõttu eeldame, et õiguslik alus saaks olla vaid õigustatud huvi. Selleks, et andmetöötaja saaks õigustatud huvi alust üldse kasutada, peab ta eelnevalt tegema õigustatud huvi hindamiseks analüüsi lähtuvalt

inspektsiooni juhendist¹. Õigustatud huvi kaalumise tähendab seda, et andmetöötleva on analüüsis toonud selgelt välja kuidas tema õigustatud huvi kaalub ülesse salvestisele jäävate isikute õiguse privaatsusele. Samuti on oluline, et sellest selguks, miks on kõnede salvestamine reaalselt vajalik, ning mis muud isikuid vähemkahjustavamad meetmed on enne ära proovitud ja ei ole vastavat tulemust toonud. Oluline on välja tuua, mis juhtudel salvestisi kasutatakse ja mis on nende kuulamise eesmärk. Juhime tähelepanu, et selliseid salvestisi ei või kasutada nt töötajate töökohustuste kontrollimiseks. Kahjuks ei leidnud me andmetöötleva kodulehelt andmekaitsetingimusi, mis oleks andnud täpsema selgituse kõnede salvestamise osas (nt et hinnata kas säilitamise aeg on proportsionaalne).

Niisamuti peaks eelnevalt koostama õigustatud huvi analüüsi ka kaamerate kasutamisel (eeldame, et andmetöötleva kasutab lisaks kaameraid). Kaamerate teavitussildid peavad sisaldama 4 kohustuslikku andmevälja <https://melon.rik.ee/videovalve-sildi-generaator>. Üks neist peab olema viide pikemalt loetavatele tingimustele, mis võivad olla osa üldistest andmekaitsetingimustest. Sealjuures peab andmetöötleva tagama, et ta suudab tuvastada, kes on salvestisi vaadanud (logid, vaatamiste kohta peetav dokument/raamat), et tuvastada, et ei oleks toimunud alusetuid vaatamisi. Kui kasutate turvafirmat, siis peab olema välja toodud täpselt, kes on volitatud töötleva jne.

Andmekaitsetingimused

Isikuandmete töötlemine peab vastama täielikult IKÜM artikkel 5 lõikes 1 toodud põhimõtetele, sh punktile a. Läbipaistvuse põhimõtte eeldab seda, et kogu isikuandmete töötlemisega seotud teave ja sõnumid on lihtsalt kättesaadavad, arusaadavad ning selgelt sõnastatud. Ehk koostatud peavad olema andmekaitsetingimused (privaatsuseeskiri). Andmekaitsetingimuste sisu reguleerivad IKÜM artiklid 12 – 14. Vaatasime üle andmetöötleva võrgulehe, aga ei tuvastanud selgelt andmekaitsetingimusi. Veebipoes <https://www.sisustuspoode.ee/kuidas-osta/on> küll avalikustatud peatükk Privaatsus ja andmekaitse, mis on aga selgelt puudulik.

Samuti tuvastasime võrgulingil <https://www.sisustuspoode.ee/muugitingimused/> punkti 9 lõikes 1 viite tarbija nõusolekule, mis osas selgitame, et tegemist on eksitava infoga, kuna tellimine ise toimub tõepoolest kliendi enda soovil ja nõusolekul, aga tegelikult sel juhul on isikuandmete töötlemise õiguslikuks aluseks mitte enam nõusolek (IKÜM artikkel 1 lõige 1 punkt a), vaid IKÜM artikkel 1 lõige 1 punkt b². Seega on eksitav küsida kliendilt kinnitust/nõusolekut, vaid tuleb lihtsalt esitada teave isikuandmete töötlemise kohta ehk viide andmekaitsetingimustele.

Küll aga puuduvad igasugused andmete koosseisud ja säilitustähtajad. Lisaks on Teil reguleerimata ka olukord, mis puudutab isikuandmete säilitamist võimalike õigusnõuete kaitsmise või esitamise eesmärgil. Täiendavalt ka selgitame, et tehingust tuleneva nõude aegumistähtaeg on kolm aastat (tsiviilseadustiku üldosa seadus § 146 lõige 1) ning ainult üksikjuhtudel võib nõude aegumistähtaeg olla kuni kümme aastat (tsiviilseadustiku üldosa seadus § 146 lõige 4). Seega olukorras, kus andmetöötleva soovib säilitada andmeid üldkorras kauem kui nõude tavapärase aegumistähtaeg (kolm aastat), siis tuleb väga selgelt põhjendada seda vajadust.

Saate tutvuda täpsemalt, mis see sisaldama peaks võrgulingil <https://www.aki.ee/et/eraelukaitsese/andmetootleja-vastutus-ja-kohustused/andmekaitsetingimuste-vajalikkusest>. Samuti Isikuandmete töötlemise üldjuhendist lk 44, peatükk 10. https://www.aki.ee/sites/default/files/dokumendid/isikuandmete_tootleja_uldjuhend.pdf.

¹ https://www.aki.ee/sites/default/files/dokumendid/oigustatud_huvi_juhend_15052020.pdf.

² IKÜM artikkel 6 lg 1 punkt b - isikuandmete töötlemine on vajalik andmesubjekti osalusel sõlmitud lepingu täitmiseks või lepingu sõlmimisele eelnevate meetmete võtmiseks vastavalt andmesubjekti taotlusele.

Andmekaitsetingimused võiksid asuda lehe jaluses ja olla koostatud võimalikult lühidalt ning lihtsas sõnastuses, vältides seaduste kopeerimist. Samuti palume vältida kunstlikult loodud lauseid, mis ei anna tegelikult mingit lisainfot (Nt *Klientide isiklikud andmed ning andmed nende poolt sooritatud tellimuste kohta on rangelt konfidentsiaalsed ja nende sattumine kolmanda osapoole kätte on välistatud*). Neist peaks selguma milliseid isikuandmeid (täpne andmete koosseisu loetelu), mis eesmärgil ja õiguslikul alusel (viited õiguslikele alustele) töötlete, sh kui kaua neid säilitatakse ja kellele mis mahus ja eesmärgil edastatakse (sh volitatud töötlejate nimetused) jne. Selgitame, et isikuandmete säilitamise ajavahemik tuleb sõnastada selliselt, et inimesel oleks võimalik oma olukorra põhjal hinnata, milline on konkreetsete andmete/eesmärkide korral säilitamise aeg.

Palume alustada esimesest ettekirjutuse nõudest ja kaebajale vastata. Ettekirjutuse vajaduse tingib sellistel juhtudel andmetöötleja enda passiivsus ise kaebajaga asju lahendada, mis toob kaasa kohtuvälise menetleja kaasamise. Muudes punktides oleme meeleldi valmis tekkivatele küsimustele vastama ja lisaselgitusi jagama.

/allkirjastatud digitaalselt/

Kadri Levand
jurist
peadirektori volitusel